
OBSAH

1	Úvod (B. LOSOS)	13
	Obsah ekologie	13
	Hraniční obory ekologie	15
	Dělení ekologie	16
2	Prostředí (B. LOSOS)	18
	Ekologické názvosloví podle prostředí	20
	Ekologické faktory	21
	Členění ekologických faktorů	21
	Zákon minima a zákon tolerance	23
	Tolerance, ekologická valence	24
	Limitující faktory	27
3	Přizpůsobení živočichů prostředí (B. LOSOS)	29
	Adaptace	29
	Třídění adaptací	29
	Divergence a konvergence, alopatrie a sympatrie	31
	Ekotyp, poddruh	32
	Introdukce, aklimatizace a domestikace	33
	Životní formy	34
4	Podnebí (B. LOSOS)	35
	Typy podnebí a jejich ekologický význam	35
5	Ekologické faktory ovzduší (B. LOSOS)	38
	Hustota a nosnost vzduchu	39
	Mimozemské záření	40
	Světlo	44
	Ekologický význam světla	44
	Tolerance živočichů ke světlu	44
	Vliv světla na zbarvení živočichů	45
	Biologické rytmy	46
	Fotoperiodismus	46
	Diapauza	49
	Cirkadianní biologické rytmy	50
	Měsíční neboli lunární rytmy	52
	Fotokinetické reakce	53
	Teplota	53

	Termobiologické typy živočichů	54
	Biologický význam tepla	54
	Tolerance živočichů k teplotě	55
	Odolnost živočichů proti chladu	55
	Hibernace	58
	Odolnost živočichů proti vysokým teplotám	59
	Ekologická pravidla	60
	Vliv teploty na aktivitu poikilotermních živočichů	62
	Vliv teploty na vývoj a počet generací u poikilotermních živočichů	63
	Vliv teploty na rozmnožování poikilotermních živočichů	65
	Vlhkost	65
	Obsah vody v těle a vodní bilance živočichů	66
	Vliv nadbytku vlhkosti a vody v prostředí	70
	Rozdělení živočichů podle tolerance k vlhkosti	70
	Vliv vlhkosti na aktivitu a rozmnožování živočichů	70
	Atmosférický tlak	72
	Proudění vzduchu	73
	Vliv větru na orientaci živočichů	73
	Apterismus	74
	Vliv větru na rozšiřování živočichů	75
	Kyslík	76
	Oxid uhličitý	76
6	Ekologické faktory vodního prostředí (J. LELLÁK)	77
	Původ života a vývoj fauny	77
	Tolerance živočichů k ztrátě vody a vyschnutí	79
	Významné vlastnosti vody	79
	Salinita	79
	Hustota vody	80
	Viskozita vody	82
	Povrchové napětí	82
	Hydrostatický tlak	83
	Světelný režim vod	84
	Průhlednost vody	86
	Barva vody	87
	Teplota vody	87
	Výměna energie mezi světovým oceánem a atmosférou	91
	Teplotní stratifikace a cirkulace vody v nádržích	92
	Reakce vody	94
	Kyslík ve vodě	95
	Oxid uhličitý, sirovodík a další plyny	98
	Ostatní látky	99
	Podmínky života ve stojatých vodách	99
	Podmínky života v tekoucích vodách	102
	Podmínky života v podzemních vodách	106
	Ekologické faktory některých extrémních vodních ekosystémů a jejich společenstva	106
	Rašeliniště	106
	Periodické vody	107
	Saliny	108
7	Ekologické faktory půdy (J. GULIČKA)	109

	Druhy půd	111
	Humus	111
	Půdní profil a půdní typ	113
	Edafon a jeho klasifikace	115
	Půda jako životní prostředí	116
	Textura, struktura a pórovitost půdy	117
	Půdní vlhkost	122
	Půdní vzduch	124
	Teplota půdy	126
	Světlo	129
	Chemismus půdy	130
	Význam zoedafonu v půdě	130
8	Potrava (J. GULIČKA)	133
	Základní způsoby výživy organismů	133
	Hlavní potravní typy živočichů	134
	Fytofagie	134
	Zoofagie	135
	Nekrofagie	136
	Zvláštní formy výživy živočichů	137
	Cecidofagie	137
	Symbiontofagie	138
	Trofobióza	139
	Kanibalismus	139
	Složení potravy	139
	Střídání potravy	141
	Kvantitativní spotřeba potravy	143
	Nedostatek potravy a hladovění	145
	Vliv potravy na živočichy	145
9	Vnitrodruhové vztahy (J. PELIKÁN)	149
	Vznik skupin, jejich význam a třídění	149
	Skupiny reprodukční	151
	Skupiny nereprodukční	152
	Teritorialita	153
10	Populace (J. PELIKÁN)	156
	Rozmístění jedinců v populaci	157
	Hustota populace	158
	Množivost	161
	Úmrtnost	162
	Rozptylování, šíření a stěhování	165
	Složení populace	168
	Růst populace	171
	Kolísání početnosti	178
11	Mezidruhové vztahy (J. PELIKÁN)	187
	Neutralismus	188
	Protokooperace	189
	Komenzalizmus	190
	Mutualismus	191
	Amenzalizmus	191

	Kompetice	192
	Predace	193
	Parazitismus	194
12	Společenstva (J. GULIČKA)	196
	Biocenóza a biotop	197
	Biocenotické principy	198
	Dílčí společenstva	199
	Stratifikace biocenózy a biotopu	200
	Smišená neboli komplexní společenstva	202
	Přechodná společenstva neboli ekotony	203
	Primární a sekundární biocenózy	205
	Periodičita	206
	Sukcese	208
	Biom	210
13	Vlastnosti zoocenóz (B. LOSOS)	214
	Kvantitativní znaky zoocenóz	214
	Hustota druhů	214
	Abundance	217
	Biomasa	219
	Produkce	220
	Dominance	221
	Strukturální znaky zoocenóz	223
	Prezence a absence	223
	Frekvence	224
	Konstance	225
	Faunistická podobnost	225
	Diverzita a ekvitabilita	227
	Vztahové znaky zoocenóz	231
	Fidelita	231
	Kordinace	233
14	Ekosystém (J. PELIKÁN)	235
	Struktura a funkce ekosystému	235
	Potravní řetězce	237
	Ekologická nika	239
	Koloběh látek v ekosystému	240
	Tok energie	242
	Ekologické pyramidy	244
	Trofičká struktura a stabilita ekosystému	246
15	Produktivita a produkce (J. LELLÁK)	248
	Primární produkce	250
	Měření primární produkce	251
	Odhady celosvětové produkce	252
	Sekundární produkce	254
	Měření sekundární produkce	254
	Efektivnost přenosu primární produkce v řetězci konzumentů	258
16	Biosféra (J. LELLÁK)	266
	Biogeochemické cykly	268
	Hydrologický cyklus	268

Koloběh kyslíku	271
Koloběh uhlíku	273
Koloběh dusíku	275
Koloběh fosforu	277
Koloběh síry	279
Koloběh ostatních prvků	280
17 Člověk jako ekologický faktor (J. GULIČKA, J. LELLAK, B. LOSOS)	281
Využívání, hubení a vysazování živočichů	281
Ovlivňování a přetváření biotopů	284
Znečišťování přírodního prostředí	290
Znečišťování ovzduší	290
Znečišťování půdy	292
Znečišťování vnitrozemských sladkých vod	293
Znečišťování moře	295
Radioaktivní zamoření přírodního prostředí	297
Otravování přírodního prostředí	297
Omezení otravování ekosystémů	299
Ochrana a zachování živočišných druhů	300
Literatura	302
Rejstřík	305